הנער מהחבית

אגדת העם החקסי

זה לא קרה בימים אלה, אך גם לא לפני זמן רב מאוד. שלושה דייגים חיו לרגלי ההר השחור, ליד הנהר השחור. יום אחד הם דגו בנהר כרגיל, וכשהורידו רשת, זו התמלאה בדגים. עד השוליים התמלאה הסירה, אך הם החליטו להטיל את הרשתות בפעם הנוספת. הפעם הרשת הייתה ריקה ומצאו בה רק חבית אחת, סגורה היטב,.
התחילו הדייגים לחלק את השלל.
"תנו לי רק את החבית" אמר המבוגר ביניהם "לא רוצה היום יותר מזה."
השניים האחרים הסכימו וכשהוא לקח את החבית הביתה, פתח אותה ומצא בה ילד קטן.
הדייג הזקן היה איש בודד והוא גידל את הילד בעצמו. והילד גדל מהר מהרגיל ותוך שנים אחדות היה כבר לנער גדול וחזק, ועזר לדייג בעבודה.
הדייג התחיל לעבוד בשרות של הצאר. איך שהוא נודע לצאר על הנער והוא רצה לקחת אותו מהדייג. הדייג, שאהב את הנער כאילו בנו אמיתי, סירב זמן רב, אך בסוף הצאר לקח את הנער ממנו בכוח.
הצאר חיבב את הנער והטיל עליו שליחויות שונות. הוא העריך מאוד אותו וראה שזה בחור נבון ובעל תושייה.
יום אחד בארץ שלהם נעלמו השמש והירח. הלכו ולא חזרו. חושך נעשה בכל המדינה.
הצאר קרא לנער ואמר לו:
"לך וחפש את השמש והירח. ושלא תעז

לחזור בלעדיהם!"
יצא הנער מחדרו של הצאר ובכה. ניגש אליו סייח חום-לבן ושאל:
"מדוע אתה בוכה?"
סיפר לו הנער איזה משימה הטיל עליו הצאר. והסייח הרגיע אותו.
"אם לא אנחנו נמצא את השמש והירח, מי ימצא?, לך ובקש מצאר חמישה מטר של בד אדום. נצא ונחפש אגם גדול. שם לידו עומד בית קטן. זה ביתה של אם השמש. היא תגיד לנו כל מה שנחוץ."
הנער לקח אצל הצאר חמישה מטר בד אדום, עלה על הסייח והם יצאו לדרך. הוא לא האיץ בסייח, לא הכה אותו בשוט, וגם לא כיוון לאן עליו ללכת, אבל הסייח רץ לאן שצריך וכעבור זמן הם הגיעו לאגם ולבית הקטן שעל החוף. שם, על הספסל, שכבה אישה מוזרה – היא שכבה על אוזן אחת והתכסתה באוזן שנייה. כשראתה את הנער קמה ושאלה:

"מאין באת ולאן תרצה להגיע?"
"שמש וירח אבדו לארץ שלנו ואני מחפש אותם" ענה הנער.
"הבאת אתך בד אדום? אם כך, פרוש אותו על חוף האגם. יבואו אווזים בעלי נוצות זהב. תפוס אווז אחד, תלוש ממנו נוצה, עשה ממנה טבעת ושים אותה על אצבע. כשתחזור הביתה זרוק את הטבעת על הארץ ואז השמש והירח יחזרו לארץ שלכם." כך אמרה

הזקנה.
אמרה – וכך גם נעשה. הנער פרש את הבד על חוף האגם, הסתתר תחתיו וחיכה. באו במעוף אווזים. הנער קפץ החוצה, תפס אחד מהם ותלש לו נוצת זהב. רק נגע בה והנוצה בעצמה נכרכה על האצבע שלו. הנער ניגש לאם השמש והודה לה.

"אז מה, תלשת נוצה?" שאלה היא.

"תלשתי" ענה ונפרד ממנה.

עלה שוב על הסייח ויצא לדרך הביתה.
לא עבר זמן רב והם הגיעו לארמון הצאר.
"מצאת את מה שביקשתי?" שאל הצאר.
הנער לא אמר דבר אלא הוריד את טבעת-נוצה מהיד וזרק על הארץ. הטבעת עוד לא הספיקה להגיע לאדמה כשנעשה בהיר וחמים סביב, השמש והירח הופיעו בשמיים. פרחים נפתחו על הארץ, ציפורים פתחו בשיר, טוב ועוז חזרו לכל האנשים סביב. השמש חזרה לארץ!
הצאר שיבח את הנער, כל העם שמח. אך הנער עוד לא הספיק לגמור לאכול אחרי הדרך כשהצאר שוב קרא לו ונתן לו משימה חדשה:
"סע ותמצא לי אישה. אבל כזו שהיא טובה ויפה ומתאימה לי בנפשה. אם תביא לא מתאימה, אהרוג אותך!"

הנער יצא מארמון הצאר, הולך ובוכה. ניגש אליו הסייח חום-לבן ושואל:
"למה תבכה?"
"איך לא אבכה? הצאר רוצה שאמצא לו אישה יפה ועוד כזו שתתאים לו בנפשה."
"אל תבכה" הרגיע אותו הסייח "אם אנו לא נמצא, מי ימצא? לך לבקש שוב חמישה מטר בד אדום.
הנער לקח בד אדום, עלה על הסייח חום-לבן ויצא לדרך. הם רכבו ושוב הגיעו לאגם ולבית של אם השמש. הנער עבר את הסף ורואה שהיא שוכבת על ספסל.
ברך אותה והזקנה שואלת "לשם מה באת?"
סיפר לה הנער את הכל.
"לך לאותו המקום" אמרה הזקנה "ותביא עוד נוצת זהב."
כפי שאמרה – כך גם נעשה. הנער פרש בד על חוף האגם, הסתתר תחתיו, שכב, חיכה. באו אווזים והוא קפץ החוצה, תלש נוצה והנוצה הפכה לטבעת על האצבע שלו.
חזר הנער לזקנה, הודה לה, נפרד ממנה ויצא בדרך חזרה.
הגיע לחצר הצאר וזרק את הטבעת על הארץ. הטבעת הפכה לאישה יפה יותר מהשמש ומהירח. היא נכנסה לארמון, נעמדה בדלת ואמרה לצאר:
"אם תביא לי את מסרק הזהב שלי, אהיה לאשתך."
מחדש הטיל הצאר משימה על הנער. ציווה לו לחפש את מסרק הזהב. יצא הבחור לחצר, עומד ובוכה. רץ אליו הסייח ושואל:
"למה תבכה?"
הסביר לו הנער והסייח אמר לו לקחת אצל הצאר פקעת חוטים כחולים-לבנים. כשהנער

קיבל את החוט עלה שוב על הסייח ויצאו לדרך. הסייח הסביר לו עכשיו "בערבה מדברית נמצא סולם שעולה עד השמיים. אסור לעלות עליו בלי חוט לבן-כחול. בקצה הסולם נמצא קן של אווז לבן. אתה חייב להתגנב ולתלוש נוצה מכנף של האווז. זה יהיה המסרק של הבתולה.
הם הגיעו לסולם. הנער כרך את החוט לבן-כחול סביב מותניו ועלה. הגיע עד הקן, הסתתר אחריו וחיכה. לא חיכה הרבה זמן כי מהר הגיע אווז לבן שבעצמו בוכה:
"לקחו את הבת שלי, אז למה לא לקחו אתה את המסרק. היא מסכנה עכשיו, אין לה במה לסרוק את שערותיה."
האווז התיישב בקן והנער תלש נוצה מהכנף והתחיל לרדת מהסולם.
"שכל שלב שעליו תדרוך יהיה חזק. שכל מקום שבו דורכת רגל שלך יהיה כמו ברזל" ברך אותו האווז המאושר.
הם בקושי הספיקו להגיע לארמון ושם הצאר קורא לו וזועק בכעס:
"הבאת את המסרק?"
"הבאתי" אמר הנער, זרק את הנוצה על הארץ ובאותו המקום בו היא נפלה מונח היה מסרק זהב. הצאר תפס אותו והביא ליפהפייה.
היא לקחה את המסרק ואמרה לצאר:
"אם הצלחת למצוא את המסרק שלי סימן שאתה חכם. אז יש לי עוד בקשה אחת. תמצא לי מי חיים ומי מוות, אז אהיה מוכנה להיות לאשתך."
שוב שלח הצאר את הנער לדרך לחפש מי חיים ומי מוות. הנער יצא בוכה לחצר ועמד שם. הגיע אלי הסייח ושאל:

"למה תתעצב? למה תבכה בדמעות מרות?"
הסביר לו הנער מה דורשים ממנו. חשב הסייח ואמר:
"זו באמת בעיה קשה. על המים האלה שומרים ארבעים זאבים רעבים. איש לא יכול לעבור ביניהם, לאף אחד אין מספיק כוח. אבל אין ברירה, נלך. רק קח אתך שני בקבוקים. אחד לבן ואחד שחור.
כשהגיעו למקום בו נשמרו מי חיים ומי מוות הסייח עשה שלושה ימים של כפור. כפור כל כך חזק שסלעים בפסגות הרים התפקעו, סערת שלג פרצה, ערפל כיסה הכל. ארבעים הזאבים התחילו להתרוצץ סביב, לא מצאו להם מקום להסתתר מהקור. ואחרי שלושה ימים אלה הסייח עשה חום איום שלושה ימים, והזאבים הסתתרו בצל ונרדמו כולם שם.

הנער מילא מי חיים בבקבוק לבן, מי מוות בבקבוק שחור, והם חזרו הביתה.
כשהזאבים התעוררו, הסייח עם הנער היו כבר רחוק מהם, ושמעו רק את היללת של הזאבים.
הם הגיעו לחצר הצאר, הנער מסר לצאר את שני הבקבוקים והצאר נתן אותם ליפהפייה.
היא לקחה את הבקבוקים, התיזה מי החיים מהבקבוק הלבן על הנער, ומי המוות מהבקבוק השחור שפכה על הצאר. הצאר נפל ומת במקום, והנער נעשה עוד יותר יפה וחזק ממה שהיה קודם.
הוא התחתן עם היפהפייה והם חיו עוד זמן רב ביחד.